

ادامه از صفحه اول

معجزه گفت‌وگو

از همه سرمایه‌های ملی و بین‌المللی و توانمندی‌های داخلی و سرمایه‌های اجتماعی بهره‌مند شویم. نخستین پیش‌شرط برای گفت‌وگوی ملی به‌رسمیت‌شناختن همه اندیشه‌ها، اندیشمندان و دانشمندان کشور است. دکتر ظریف نمونه بارزی از این سرمایه ملی است. ما داشته‌هامان بیش از نداشته‌هامان است. مشروط بر آنکه آنان را ببینیم و تنوع و تنگن آرا را به رسمیت بشماریم.

ظهور دوباره فرهنگ ایرانی

برخلاف آن، اعراب راه تعصب و تحجر و خشک‌اندیشی را پیش گرفتند و چنان در عالم تک‌ساجتی روایت و شریعت فروماندند که پیامبر فلسفی آنها یعنی ابن‌رشد، از آشتی و گفت میان ساحت‌ا عقلانی و انشراقی و کلامی فروماد و دیوارگی میان جسم و جان، خدا و انسان، آسمان و زمین و دین و زندگی را تبیین کرد و راه را خواسته یا ناخواسته، برای ظهور تفکر دوباره میان روح و جسم و نیز فرهنگ سلفی‌گری، وهابی، داعشی، طالبانی و القاعده‌های امروز بازگشود. فرهنگ عربی در کشاکش میان این‌ دیوارگی از حرکت و رشد بازایستاد و زمان در کشورهای عربی متوقف شد و میان سنت و تاریخ شکاف افتاد و عصیت در پندار به فروبستگی گرفتار و خشونت کردار انجامید.

در انقلاب اسلامی، باز همان فرهنگ ایرانی یا به تعبیر میشل فوکو، روح ایرانی است که نمایان ظهور داشت و در برابر دشمن سر تا پا مسلح رژیم شاه، پندار، گفتار و برهان خود را با اجتناب از جنگ شهری و خشونت خیابانی پیش برد. امام‌خمینی(ره) به‌راستی یابگر این فرهنگ بود که هیچ‌گاه بر طبل جنگ نکوفت و در برابر مبارزه‌جوی مسلحانه از نوع چریک‌های فدایی تا فدائیان اسلام و در مخالفت با این منطق، مثنیٰ بیابیه‌نویسی و توزیع نواهای سخنرانی خود را در پیش گرفت. امام اگر به گفتار نظامی و پندار جنگ‌طلبی در راه رژیم سرسلح شاه معتقد بود، قرارگاه خود را مانند ملاعمرها یا چریک‌های مدرن در کوه‌ها یا جنگل‌هایی در مرزهای ایران برپا نمی‌کرد نه در حومه پاریس، نوفل لوشاتو. فرانسه برای امام قرارگاه و مرکز رسانه‌ای جهان بود. امام می‌خواست با جهان سخن بگوید و برهان و استدلال خود را بیان کند و به‌همین‌دلیل خاکریز نخست امام صف خیرنگاران بود نه خاکریزهای خاکی و سنگر خیل پلیسان و سربازان نظامی. برای امام قلمرو مبارزه، فضای برهانی و گفتار استدلالی بود. امام می‌خواست سنگر خود را در پشت مرزهای ذهنی و عقلی زمانه بنا کند و سلاشش چیز نبود جز همان پندار حکیمانه و گفتار لین احسنی که تا حکمت متعالیه صدرایی امتداد یافته بوده؛ اما تئودوهای زمانه از نوع افغانستانی، عراقی، یمنی، سوری و داعشی، سنگرشان را در پشت خانه‌ها و کوجه‌های مردم بنا می‌کنند و جنگ را تا درون زندگی مردم و قربانی‌کردن جان و مال آنها می‌گسترانند و پیروزی خود را با فتح ساتتی‌متربه‌سانی‌تر متر زمین (خانه و کاشانه مردم) می‌سنجد و به آن اعتبار می‌دهند. برهان غالب در این منازعات زمینی، همان کلوله سلاح‌های مرکب‌بارشان است و دستاوردشان بازندگی و تباهی و توزیع مرگ است.

انقلاب اسلامی تجلی و ظهور فرهنگ ایرانی بود و رهبر آن‌که دانش‌آموخته مکتب تالیفی صدرایی بود، قوت برهان، قدرت گفت‌وگو و فن خطابه خود را پیش می‌راند و بدان اصالت می‌داد و به همین دلیل نخستین انقلاب دینی در منطقه را بدون خشونت و اتکای به جنگ شهری و خیابانی رقم زد؛ انقلابی که خون را بر شمشیر پیروز کرد و تنها زمانی سلاح به دست مردم افتاد که ارتش و پلیس سلاح را بر زمین نهادند.

انقلاب اسلامی دهه‌ها پیش از بهار عربی، بر مبنای فرهنگ ایرانی شکل گرفت و پیشاهنگ زمانه خود شد. زمانه انقلاب اسلامی زمانه تقویمی و آقاقی نیست، زیرا زمانه فرهنگ ایرانی و پندار و گفتار آن، لازمان و لامکان است. این زمانه پندار عقلانی و گفتار و قول احسن و کردار صالح است که زمان نیست. به همین دلیل هم هنوز زمانه انقلاب اسلامی، یعنی انقلاب بدون جنگ و خشونت، از زمانه بهار عربی پیش است، زیرا در انقلاب‌های بهار عربی حتی هنگامی که بدون خشونت و جنگ به پیروزی رسیدند، دوباره همان فرهنگ عصیبت و عشیره‌ای و قومی و فاقد گفتار، پندار و کردار نیک و عدم تمکین به گفت‌وگو سر برآورد و پیروزی را، کم‌وبیش، به تک‌گفتارهایی مسلط و مستبد مبدل کرد. برای نمونه، رهبران جنبش بهار عربی در مصر یعنی اخوان‌المسلمین با وجود تبار و پیشینه مسالمت‌جویانه و محافظه‌کارانه خود، پس از کسب پیروزی، به‌شتاب به فرهنگ عصیبت، گفتار خوربدسنده و فروبسته و کردار قوم‌گرایانه خود بازگشتند و بهار عربی را به خزان ناکامی بدل کردند. به همین دلیل هم هنوز رهبران عربی و جنگ‌طلب جهانی از زمانه ما عقب‌ترند، همچنان‌که از زمانه دیپلماسی ایرانی عقب‌ترند و به پیروزی‌های امروز ایران اسلامی رشک می‌برند و آئینه آنها چیزی نیست جز پیروزی‌کردن از فرهنگ ایرانی و اتکاکردن به گفت‌وگو و مجهزشدن به قدرت برهان و فن مذاکره. در تاریخ ایران هرگاه فرهنگ ایرانی ظهور و بروز داشته، قرین پیروزی و منشأ خیرات بوده است.

ادامه در صفحه ۱۹

نقشه راه بانک‌ها برای دوران پسانحريم

سیف:طرف مقابل را متوهم نکند

شرق: جلسه دیروز مدیران عامل بانکی با رئیس کل بانک مرکزی رنگ و بویی از توافقات هسته‌ای داشت دربردارنده توصیه و هشدار برای مدیران بانکی بود. ولی‌الله سیف، سخنانش را با اشاره به توافق صورت‌گرفته در قالب «برنامه جامع اقدام مشترک» و اقبال جهانی برای همکاری با ایران آغاز کرد، آغازی که همراه با توصیه بود؛ طبیعی است که بانک‌های ایرانی نیز برای ورود به عرصه بین‌الملل با هم رقابت کنند اما نوع رقابت نباید طوری باشد که طرف مقابل دچار اشتباه و توهم شود. او بعد از این توصیه، بانک‌ها را از انجام فعالیت‌هایی که در «برنامه جامع اقدام مشترک» آزاد نشده‌اند، بر حذر داشت: بانک‌ها فعال‌شدن مجدد شعب و واحدهای بانکی خود را از خارج از کشور در دستور کار قرار دهند. سیف با بیان اینکه بانک‌ها باید در بدو امر نسبت به جزئیات توافق تسلط پیدا کنند، افزود: در شرایط فعلی باید بدون ازدست‌دادن وقت با دقت نظر کامل و متانت، برنامه‌ریزی و اقدام کرد. برای همه ما موفقیت کل کشور در اولویت است و اقدام خلاف ضابطه یک بانک خاص نباید مسیر اصلی حرکت را مخدوش کند. وی با تاکید بر حرکت در چارچوب برنامه‌ای جامع با محوریت بانک مرکزی و همچنین درخواست از بانک‌ها برای ارائه برنامه‌ها و فعالیت‌های خود به اختیار بانک مرکزی گفت: از ابتدا، خوب است اقدام‌ها به‌صورت هماهنگ و برنامه‌ریزی‌شده و با حمایت بانک مرکزی پیش برد تا مشکلی برای هیچ‌یک از بانک‌ها ایجاد نشود. بدیهی است تلاش‌های هریک از بانک‌ها در جهت توسعه روابط بانکی با سایر کشورها و استفاده از روش‌های نوین موردحمایت بانک مرکزی خواهد بود. رئیس‌کل بانک مرکزی همچنین با اشاره به تحولات صورت‌گرفته در مقررات بانکداری بین‌المللی در سال‌های اخیر، گفت: لازم است هرچه‌سریع‌تر بانک‌ها نسبت به شناسایی نکات مهم و انجام اصلاحات ضروری، متناسب با شرایط جدید اقدام کنند. بانک مرکزی در ادامه گزارش خود از این نشست توضیح داد که با توافق انجام‌شده

اقتصاد

توضیح معاون اقتصادی درخصوص افزایش ۲۹۰ هزار میلیاردی نقدینگی

چتری که ۸۱ هزار میلیارد تومان آب خورد

شرق: خبر افزایش ۲۹۰ هزار میلیارد تومانی نقدینگی در ۲۲ ماه دولت یازدهم هنوز هم خبرساز است و متولی خبرسازی آن بانک مرکزی است. این نهاد ناظر بر بازار پولی هنوز به انتقادات کارشناسان و نمایندگان مجلس درخصوص افزایش نقدینگی پاسخ می‌دهد. ابتدا بانک مرکزی پاسخی برای انتقادات جمشید پژویان آماده کرد و بر خروجی سایت خود قرار داد و حالا پیمان قربانی، معاون اقتصادی بانک مرکزی در گفت‌وگو با تسنیم در مقام پاسخ به انتقادات برخی نمایندگان مجلس برآمده است. او در این گفت‌وگو گسترده‌شدن چتر آماری بانک مرکزی را دلیل افزایش حجم نقدینگی اعلام کرد که ۸۱ هزار میلیارد تومان آب خورد. در واقع بانک مرکزی که حالا سیبل انتقادات شده، چوب شفاف‌سازی خود را می‌خورد. پیمان قربانی در این‌باره می‌گوید: با افزایش آمار شش بانک و چهار مؤسسه اعتباری رشد نقدینگی بالا رفت که از آن با عنوان «تصنعی» یاد می‌کنند.

آن‌گونه که او خبر می‌دهد این بخش از افزایش پوشش آماری به‌دلیل آنکه نقدینگی آن قبلا در اقتصاد شمار نمی‌رود بلکه ثمره افزایش گستره و پوشش آماری بانک مرکزی بر فعالان بازار پول و احصای بهتر نقدینگی موجود در کشور است. وی ادامه می‌دهد: اصولا باید توجه داشته باشیم که ماهیت افزایش پوشش آماری فعالان بازار پول این امر را به‌دنبال دارد که با باید مؤسسات و بانک‌های اضافه‌شده را در صورت و مخرج فرمول رشد قرار دهیم یا هر دو مورد را کسر کنیم تا رشد همگن به دست آوریم، در غیراین صورت دچار خطا می‌شویم.

قربانی در واکنش به ذکر این نکته از سوی مصباحی‌مقدم مبنی بر اینکه، علاوه بر لحاظ پوشش آماری شش بانک و چهار مؤسسه اعتباری، افزایش مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز نیز در رشد نقدینگی مؤثر بوده است، می‌افزاید: اضافه‌کردن

سرگردان در جامعه افزود: این نقدینگی در جامعه آزاد است و احتمال دارد هرآن وارد بخش‌های غیرمولد و سوداگری هزینه شود که همین مسئله منجر به افزایش تورم و توسعه بخش غیرمولد و دلالی می‌شود. وی افزود: بانک مرکزی و دولت باید این رقم را به‌سرولی تولید هدایت کنند، در غیر این صورت علاوه بر ۸۰۰ هزار میلیارد تومان سرگردان، معادل ریالی ۳۰ میلیارد دلار آزادشده نیز به سوی بخش‌های غیرمولد هدایت خواهد شد و در نهایت پایه پولی را افزایش داده و تورم را زیاد می‌کند. شقاقی با ارائه راهکارهایی برای دولت و بانک مرکزی پیرامون کنترل شرایط جدید تصریح کرد: در شرایط کنونی مجموعه دولت و بانک مرکزی باید در راستای شناسایی بخش‌های مولد، بهبود فضای کسب‌وکار، افزایش امنیت اقتصادی، ریشه‌کن کردن اقتصاد رانتی و فساد ساختاری و ایجاد شفافیت در اقتصاد برنامه‌ریزی کنند تا بتوانند این منابع افزوده‌شده به اقتصاد را در دوران پسانحريم به بخش‌های مولد در اقتصاد هدایت کرده و با تزریق تدریجی این منابع به بخش‌های مولد، موتور محرکه اقتصاد ایران را به حرکت درآورند تا مبادا ۳۰ میلیارد دلار آزادشده تبدیل به نقدینگی سرگردان در جامعه شود. وی ادامه داد: اگر کنترل روی این منابع صورت نگیرد، این منابع ارزی تبدیل به نقدینگی سرگردان شده و در نهایت منجر به افزایش پایه پولی و توسعه بخش غیرمولد و در مراحل بعدی افزایش تورم خواهد شد. این اقتصاددان در توصیه‌ای به بدنه اقتصادی دولت گفت: علاوه بر راهکارهای ارائه‌شده بهتر است دولت نسبت به افزایش بازدهی بخش تولید و کاهش ریسک بخش‌های مولد و در مقابل کاهش بازدهی بخش‌های غیرمولد و افزایش

بی‌کاری زنان در فاصله یک‌دهه نشان‌دهنده افزایش چشمگیر تمایل زنان به اشتغال و همچنین نبود زمینه ورود جمعیت زنان جوینده شغل به بازار کار است. اشتغال‌زایی بخش کشاورزی شدیداً افت کرده و در یک دهه، تعداد اشتغال ایجادشده در حوزه کشاورزی از ۵میلیون و ۱۰۰هزار نفر به ۴میلیون و ۸۱۲هزار نفر کاهش یافته که نشان‌دهنده نابودی یک‌میلیون و ۲۸۸هزار نفر اشتغال‌زایی در این بخش است. صنعت که پایه اصلی رشد اقتصادی در هر کشوری محسوب می‌شود و این بخش باید بیشترین میزان اشتغال‌زایی را داشته باشد در فاصله ۱۰ سال فقط ۹۳۴هزار و ۵۷۲ شغل بیشتر ایجاد کرده است. در نقطه مقابل، خدمات در سال‌های اخیر از رشد قابل‌قبول‌تری برخوردار بوده و در یک دهه اخیر تعداد اشتغال‌زایی بخش خدمات از ۹ میلیون و ۲۵۷هزار نفر به ۱۰میلیون و ۲۹۷هزار نفر افزایش یافته که نشان‌دهنده ایجاد یک‌میلیون و ۴۰هزار شغل جدید در این حوزه است.

به ۴۳٫۸ درصد افزایش یافته و این رشد ۱۱٫۲ درصدی

آمارهای چند بانک و مؤسسه اعتباری باعث می‌شود رشد نقدینگی به‌صورت تصنعی بالا برود چون در پایه محاسبه رشد نقدینگی این آمار لحاظ نشده است. از همین‌رو بانک مرکزی اقدام به محاسبه رشد همگن نقدینگی پس از تعدیل رشد بابت افزایش پوشش آماری کرد. برهمین‌اساس رشد همگن ۲۲٫۳ درصدی اعلام شد. این رشد همان رشدی است که قابل‌مقایسه با عملکرد

سال‌های قبل و واقعی است. به گفته قربانی واقعیت این است که در زمینه رشد نقدینگی باید شرایط اقتصاد را از جانب تورم و رکود با هم در نظر بگیریم. به همین خاطر است که سال قبل بانک مرکزی هدف ۲۳ تا ۲۵ درصدی را برای رشد نقدینگی مطرح کرد و در راستای این هدف تورم را کاهش داد و افزایش رشد نقدینگی را برای خروج از رکود تورم به‌طور هم‌زمان دنبال کرد. معاون اقتصادی بانک مرکزی در همین ارتباط به کاهش ۱۹٫۱ درصدی تورم اشاره و تصریح کرد: در راستای سیاست‌های مذکور تورم کاهش یافت و رشد اقتصادی برای چهار فصل پایی مثبت و رشد همگن نقدینگی نیز معادل ۲۲٫۳ درصد شد. قربانی افزایش نقدینگی به‌خاطر مؤسسات غیرمجاز را بحث دقیقی ندانسته است و می‌گوید: مؤسسات غیرمجاز در آمار رشد نقدینگی بانک مرکزی وارد نمی‌شوند که فعالیت آنها باعث افزایش نقدینگی محاسبه شده توسط بانک مرکزی شده باشد. قطعا بانک مرکزی معتقد است مؤسسات غیرمجاز در جامعه نقدینگی خلق و سیاست‌های پولی و اعتباری را مخدوش می‌کنند و ریسک و مخاطره برای سپرده‌گذاران ایجاد می‌کنند، برهمین‌اساس، با این مؤسسات باید برخورد شود. اگر تعدادی از این مؤسسات غیرمجاز از بانک مرکزی تبعیت کنند و واجد شرایط دریافت مجوز شوند و زیر چتر پوشش آماری این بانک بایند قطعا در آینده همین رویه افزایش نقدینگی را خواهیم داشت ولی تعدادی مؤسسات غیرمجاز درحال‌حاضر ربطی به نقدینگی ندارد.

ریسک این بخش اقدام کند. در این صورت است که دولت می‌تواند اشتغال پایدار و بازدهی اقتصادی را به کشور بازگرداند. **دولت باید با سیاست‌های اقتصادی گذشته خود وداع کند**

محمّدقلی یوسفی، اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی، نیز درخصوص دستور جدید دولت برای دوران پسانحريم به «شرق» گفت: اگر دولت به چنین نتیجه‌ای رسیده باشد باید این امر را به فال نیک گرفت، چراکه این مسئله نشان می‌دهد دولت با مطالعه به این نتیجه رسیده است. این دستور در صورت عملیاتی‌شدن، گام مهمی در راستای کمک به بخش‌های مولد و تحول در بخش اقتصاد می‌شود. یوسفی در ادامه افزود: باید توجه داشت که این دستور در قالب فرمالیته خود باقی نماند زیرا هنوز در این دستور به ارائه راهکارها و چاره‌اندیشی برای شرایط کنونی پرداخته نشده است. وی با بیان اینکه به نظر می‌رسد دولت به این نتیجه رسیده که سیاست‌های اقتصادی دولت در مدت‌زمان دوساله دولت یازدهم نادرست بوده و باید اصلاح شود، تصریح کرد: اگر شخصی یا نهاد خاصی برای پیگیری این مسئله در نظر گرفته نشود و بررسی نشود که مخاطبان نامه تا چه اندازه شایستگی لازم برای اجرای آن را دارند، عملا کاری از پیش برده نمی‌شود.

یوسفی اظهار کرد: دولت باید کارگروهی تشکیل دهد تا به تدوین استراتژی بلندمدت برای دوران پسانحريم بپردازد و در این کارگروه، مشکلات شناسایی شده و برای توسعه بلندمدت و چگونگی بهره‌گیری از توافقی ایجاد شده برنامه‌ریزی لازم انجام گیرد و برای رسیدن به چنین هدفی، دولت با سیاست‌های اقتصادی گذشته خود وداع کند.

بی‌کاری زنان در فاصله یک‌دهه نشان‌دهنده افزایش چشمگیر تمایل زنان به اشتغال و همچنین نبود زمینه ورود جمعیت زنان جوینده شغل به بازار کار است. اشتغال‌زایی بخش کشاورزی شدیداً افت کرده و در یک دهه، تعداد اشتغال ایجادشده در حوزه کشاورزی از ۵میلیون و ۱۰۰هزار نفر به ۴میلیون و ۸۱۲هزار نفر کاهش یافته که نشان‌دهنده نابودی یک‌میلیون و ۲۸۸هزار نفر اشتغال‌زایی در این بخش است. صنعت که پایه اصلی رشد اقتصادی در هر کشوری محسوب می‌شود و این بخش باید بیشترین میزان اشتغال‌زایی را داشته باشد در فاصله ۱۰ سال فقط ۹۳۴هزار و ۵۷۲ شغل بیشتر ایجاد کرده است. در نقطه مقابل، خدمات در سال‌های اخیر از رشد قابل‌قبول‌تری برخوردار بوده و در یک دهه اخیر تعداد اشتغال‌زایی بخش خدمات از ۹ میلیون و ۲۵۷هزار نفر به ۱۰میلیون و ۲۹۷هزار نفر افزایش یافته که نشان‌دهنده ایجاد یک‌میلیون و ۴۰هزار شغل جدید در این حوزه است.

بازار

سکه گران شد

طلا و سکه +	قیمت	تغییر
طرح جدید	۸۷۴۵۰۰	↑
طرح قدیم	۸۷۲۰۰۰	↑
نیم	۴۷۰۰۰۰	↑
ربع	۲۶۵۰۰۰	↑
گرمی	۱۶۹۰۰۰	↑
گرم ۱۸ عیار	۸۸۹۰۰	↑
اونس - (دلار)	۱۰۹۹	↑

● **شرق:** سکه هم تحت لوای افزایش قیمت دلار و اونس جهانی طلا، حدود ۱۳ هزار تومان گران شد. مصطفی قدرتی، معامله‌گر از و سکه، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: اونس طلا دیروز ۲۰ دلار گران شد و به نزدیکی هزارو صد دلار رسید. همین موضوع در کنار افزایش قیمت دلار، سکه را با افزایش ۱۳ هزار تومانی مواجه کرد. به‌این‌ترتیب حباب مثبت سکه که در روز پنجشنبه به ۳۰ هزار تومان رسیده بود، ۱۰ هزار تومان خالی شد.

دلار ۳۳۰۰ تومان شد

ارز +	قیمت(تومان)	تغییر
دلار آمریکا	۳۳۰۰۳	↑
یورو	۳۶۲۰	↓
پوند	۵۰۸۰	↑
درهم	۸۸۹	-

● **شرق:** دلار به بالای سه‌هزارو ۳۰۰ تومان رفت. این اتفاق بعد از ریزش‌های نه‌چندان سنگین قیمت دلار به دلیل قطعی‌شدن توافق هسته‌ای، مهم‌ترین خبری بود که بعد از مدت‌ها از بازار ارز شنیده شد. مصطفی قدرتی، معامله‌گر از و سکه، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: دلار بعد از سیر صعودی که از ۱۱ روز گذشته آغاز شده بود، خود را به بالای سه‌هزارو ۳۰۰ تومان رساند. روز پنجشنبه هر دلار سه‌هزارو ۲۶۵ تومان معامله می‌شد. همین قیمت هم مبنای معاملات روز شنبه قرار گرفت اما دلار تا سه‌هزارو ۳۰۵ تومان هم بالا رفت. آخر وقت بازار هم بر ماندن بالای سه‌هزارو ۳۰۰ تومان اصرار کرد و بر قیمت سه‌هزارو ۳۰۳ تومان ایستاد.

عوامل بانکی هم دیروز عرضه داشتند اما با قیمت‌های متفاوت. آنها اولین قیمتی که برای دلار اعلام کردند سه‌هزارو ۲۸۰ تومان بود اما آخرین قیمتی که برای این ارز اعلام کردند، ۲۲ تومان کمتر از قیمته اولیه بود. عوامل بانکی در نظر دارند، کاهش قیمت را به بازار القا کنند. دیروز بانک مرکزی ۲۹۵۶٫۶ تومان را برای دلار اعلام کرد. با جهش دلار آزاد به بالای سه هزار تومان، شکاف میان دلار دولتی و آزاد با هم زیاد شد.

روند کاهشی بورس شبهه‌برانگیز است

عنوان شاخص	مقدار	تغییر
کل	۶۷۰۳۶۳٫۹	-۶۰۷۵
شاخص قیمت	۲۶۹۱۶٫۵	-۲۴۴٫۰۱
شاخص کل (هموزن)	۱۰۲۵۲٫۳	-۱۰۱۵
شاخص قیمت (هموزن)	۸۸۳۵۱٫۱	-۸۷٫۴
آرآد شاوور	۷۶۳۳۹٫۲	-۷۵۰٫۷
۳۰ شرکت بزرگ	۲۹۹۱۱٫۳	-۲۷۵

● **شرق:** شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران دیروز با ۶۰۷ واحد ریزش به ۶۷هزارو ۳۶ واحد رسید. ادامه این روند که به‌تفاه کارشناسان طبیعی نیست، فعالان بازار را دچار حیرت و سردرگمی کرده است. محمد شکوری، تحلیلگر بازار سرمایه در این رابطه به «شرق» گفت: روند کاهشی روزهای اخیر بورس، بسیار شبهه‌برانگیز است، زیرا بورس چند سال است که منتظر رسیدن به توافق هسته‌ای و برطرف‌شدن ریسک هسته‌ای در بازار است. با احتمال ازبین‌رفتن این ریزش با توافق میان ایران و کشورهای موسوم به ۵+۱ انتظار ریزش بی‌دری سهام و فروش از سوی سهام‌داران دور از انتظار بود. وی در ادامه با اشاره به غیرطبیعی بودن این رخداد و نداشتن تحلیلی منطقی در پس‌زمینه این اتفاق افزود: بخش قابل‌توجهی از شرکت‌های بورسی از تحریم متأثر شدند و حتی اسامی برخی از آنها در فهرست تحریم‌ها قرار داشت، در نتیجه خروج از تحریم منجر به بهبود وضعیت این شرکت‌ها و افزایش بازدهی آنها می‌شود. انتظار می‌رفت چنین چشم‌اندازی در بازار بورس ایجاد رونق کند.

این تحلیلگر بازار سرمایه افزود: این شایعه به وجود آمده است که دست‌هایی در بازار منجر به ریزش هرروزه شاخص می‌شوند. البته این می‌تواند در کنار این شرایط احساسی بازار را نیز موردتوجه قرار داد. با تعجیل در فروش سهام از سوی برخی از سهام‌داران، فروش از سوی دیگر سهام‌داران الکویداری شد. چند روز قبل از اعلام نتیجه مذاکرات بازار با نگاه مثبت به نتایج روندی صعودی را در پیش گرفت و برخی از سهام‌ها بیش از آنچه لیاقت داشتند افزایش یافتند اما در این میان برخی از سهم‌های بنیادی نیز قربانی روند منفی بازار شد. وی در پایان از دولت خواست تا برای رفع این شایه دست به عمل زند و اگر اعتقاد به روند طبیعی بازار دارد آن را اعلام کند و اگر نه، در راستای حمایت از سهام‌داران جزو وارد عمل شود.